



# Folk først

Mennesker er viktigere enn systemer.

Samfunnet utvikles gjennom  
å satse på menneskene.

**Derfor setter Venstre folk først.**

Finn Venstre i din kommune:

[www.dinkommune.venstre.no](http://www.dinkommune.venstre.no)



**venstre**



## Viktigst for Venstre: **Skole. Miljø. Småbedrifter. Velferd.**

Venstre er Norges sosialliberale parti. Vår politikk forener personlig frihet med ansvar for fellesskapet og hverandre. Vi legger særlig vekt på fire politiske hovedområder: Skole, miljø, småbedrifter og velferd.

Liberal politikk tar utgangspunkt i det enkelte mennesket, og vi er utålmodige etter rettferdige løsninger som gir alle mennesker frihet. Alle skal ha mulighet til å bruke sine evner til beste for seg selv og samfunnet.

Mennesker er viktigere enn systemer.  
**Derfor setter Venstre folk først.**



Terje Breivik  
nestleder

Ola Elvestuen  
nestleder

Trine Skei Grande  
leder

«Vi er det liberale partiet i Norge.  
**Liberale bryr seg.»**



# En skole for kunnskap og like muligheter

En skole for kunnskap og like muligheter krever faglig sterke lærere. Derfor vil Venstre gi alle lærere tid og ressurser til faglig påfyll gjennom systematisk etter- og videreutdanning. Vi vil ha en god skole for elevene, derfor satser vi på læreren.

Framtida begynner i klasserommet. Venstre vil ha en storstilt satsing på skole, kunnskap og forskning, og dette er førsteprioritet i våre alternative statsbudsjetter.

Forskning og utdanning er viktige forutsetninger for framtidens arbeidsplasser og velferd. Samfunnet må gi rom for menneskets skapende evner både i skoleverk, forskning, kultur og næringsliv.

Abelia: Terningkast 5 for Venstre

Abelias vurdering av hvor kunnskapsvennlige partiprogrammene for 2009-2013 er.

[www.venstre.no/bestitest](http://www.venstre.no/bestitest)

## Venstre vil:

- at alle lærere skal ha rett og plikt til etter- og videreutdanning. For oss er dette den viktigste prioriteringen i norsk skole.
- innføre femårig allmennlærerutdanning og øke opptakskravene.
- fjerne tidstyvene i skolen: Gi lærerne mer tid til elevene fremfor å bruke tid på byråkrati.
- øke innslaget av andre yrkesgrupper i skolen, og gjennomføre et løft for skolehelsetjenesten.
- styrke forskningen gjennom økte bevilgninger til universiteter, høyskoler og forskningsinstitusjoner.
- øke norsk forskningsinnsats til 3 prosent av BNP innen 2013.



Å satse på  
**læreren** er  
å satse på  
**eleven.**

# Et klimavennlig samfunn

Vi skal bevare naturen, miljøet og ressursene våre for å sikre oss selv og våre barnebarn en ren framtid. Det er krevende, men gir også nye muligheter.

Norge må ta de avgjørende skrittene fra å være en gammel-dags fossilnasjon til å bli et miljøpolitisk foregangsland. Norge må være i front med å satse på fornybar energi, utvikle og ta i bruk ny teknologi. Vi må skape nye grønne arbeidsplasser og gjøre det både enkelt og rimelig å være miljøvennlig.

Vi vil ha en utslippsfri samferdselssektor med en grønnere bilpark. Det skal også lønne seg å reise kollektivt både økonomisk og tidsmessig. Bedre kollektivtilbud gjør det enklere å reise og det er bra for klimaet. Derfor vil Venstre ha et bedre, billigere og hyppigere kollektivtilbud.

WWF Norge: Venstre får toppscore for miljøpolitikken

WWF Norges undersøkelse av partienes stortingsvalg-programmer 2009-2013. [www.venstre.no/bestitest](http://www.venstre.no/bestitest)

## Venstre vil:

- etablere verneplaner til havs og si nei til oljeboring utenfor Lofoten, Vesterålen og andre sårbare områder.
- nå Norges klimaforpliktelser (Kyotomålene) ved å kutte i våre egne utslipp.
- at fossil energi skal erstattes med fornybar energi, og CO2-utslipp fra gasskraft må reduseres.
- satse offensivt på vindkraft, småkraft og annen fornybar energi.
- sikre sårbare og spesiell natur, samt systematisk kartlegge arts mangfoldet.
- innføre et grønt skattesifte: lavere skatt på arbeid, og høyere avgifter på miljøfiendtlig adferd.
- ha reisetid på 4 timer med tog mellom de store byene.
- redusere strømforbruket gjennom energieffektive boliger og næringsbygg.

En miljøvennlig framtid handler om et bedre klima for **oss** og **våre barn**.



# Et kreativt og verdiskapende Norge

Vi er opptatt av gode vilkår for selvstendig næringsdrivende og de mindre bedriftene, fordi velferdssamfunnet er avhengig av et nyskapende næringsliv. Framtidas arbeidsplasser er ennå ikke skapt. Derfor trenger vi en politikk som støtter småbedriftene og gründere.

Kunnskap er basis for det nye næringslivet, og derfor er satsingen på utdanning og forskning viktig. Venstre ønsker et nyskapende Norge, der det er enklere å starte og drive egen bedrift og skape nye verdier og arbeidsplasser.

Gjennom skattestimuli vil Venstre sikre at mer av nyskapingen som skjer i etablert næringsliv kan omsettes i nye produkter og arbeidsplasser. Vi må støtte dem som tør å satse.

NHO: Karakter 5 for Venstres næringspolitikk  
NHOs vurdering av hvilken effekt partienes politikk for 2009-2013 vil ha på vekst, verdiskaping og arbeidsplasser i næringslivet. [www.venstre.no/bestitest](http://www.venstre.no/bestitest)

## Venstre vil:

- styrke nyskaping gjennom forenkling, bedre rammevilkår og sosiale rettigheter for gründere.
- likestille selvstendige næringsdrivende med lønns-mottakere når det gjelder trygderettigheter og andre sosiale ordninger.
- kutte skjemaveldet slik at mindre og nystartede bedrifter får et enklere regelverk.
- øke bevilgningene til forskning og utvikling.
- fjerne formueskatten og arveavgiften.
- legge til rette for sosiale entreprenører, slik at private kan levere gode løsninger til skole, helsevesen, barnevern og kriminalomsorg.
- innføre ordninger og fond som øker tilgangen til risiko-kapital for gründere.
- bedre vilkårene for grønt næringsliv, slik at næringslivet i ren egeninteresse blir samfunnets viktigste våpen i klimakampen.

Vi vil la  
**gründeren**  
skape.



# Varm velferd når du trenger det

Vi mener et velferdssamfunn måles etter hvordan vi tar vare på de svakeste. I Norge er det ikke lenger viktigst å gi mer til alle, men å hjelpe enkeltmennesker som trenger det.

Historiene om alle som ikke får de helsetjenestene de trenger er for mange. Det gjelder eldreomsorg, psykiatri, rehabilitering og tilbudet til rusavhengige. Venstre vil ha mer velferd der du bor, og at langt flere helse- og omsorgstjenester skal utføres lokalt. Vi vil gi hjelpen nærmest mulig den enkelte borger og pasient. Det er nødvendig for å få bedre omsorg og verdighet for alle. Dette krever sterkere og større kommuner, sterkere lokaldemokrati og mer lokalt ansvar.

I Venstre er vi mer opptatt av om velferdstjenestene er gode, enn av hvem som utfører dem. Vi har ikke som mål å bruke private tjenester i alle sammenhenger, men det finnes en rekke ideelle organisasjoner og private institusjoner som gir gode omsorgstjenester. Disse gir et verdifullt bidrag til den norske velferdsstaten.

## Venstre og velferd

**Venstre har arbeidet med velferdspolitikken gjennom hele partiets historie. Folketrygden ble vedtatt etter Venstres modell i 1967, og Venstre innførte folkeskoleloven som ga alle barn lik rett til utdanning.**

## Venstre vil:

- styrke kommunene og gi dem større ansvar for helse- og omsorgstilbudet.
- satse på forebygging, bl.a. ved å styrke primærhelsetjenesten.
- gi sykehjemsplass til alle som trenger det, og styrke kvaliteten i sykehjemmene.
- ha nye, forsterkede institusjoner i kommunene som kan avlaste sykehusene, og flere rehabiliteringsinstitusjoner.
- være villige til å ta i bruk konkurranseutsetting for å sikre brukerne og styrke kvaliteten på omsorgstjenestene.
- satse på et kvalitativt godt barnevern ved å overføre ressurser fra BUFetats regionkontorer til den kommunale barneverntjenesten.
- etablere lavterskeltilbud på kommunenivå for psykologisk behandling uten henvisning.
- tilby rusavhengige behandling innen 24 timer etter avrusing og utvide tilbudet av medisinsk behandling.
- redusere skjemaveldet i helse- og omsorgssektoren: Mer behandling, mindre byråkrati.



Varm velferd handler  
om **pasienten** og  
**den som gir pleie**  
og omsorg.

# Mer makt til lokaldemokratiet

Venstre vil gi mer makt til kommunene. Beslutninger skal fattes nærmest mulig folk, fordi borgerne selv finner de beste løsningene lokalt. Lokaldemokratiet er bærebjelken i et levende folkestyre. Et reelt lokalt selvstyre vil kunne skape ulike løsninger basert på ulike behov.

Lokale folkevalgte styrer på vegne av borgerne og skal opptre som deres ombud. Et godt og åpent forhold mellom velgerne og de folkevalgte er en forutsetning for at demokratiet skal fungere. Et slikt lokaldemokrati gir borgerne muligheten til å påvirke beslutningene hele tiden – ikke bare når det er valg.

Venstre hadde 6 877 lokale kandidater ved valget i 2011.

**Les mer om Venstre i din kommune:**

[www.dinkommune.venstre.no](http://www.dinkommune.venstre.no) (f.eks. [www.stavanger.venstre.no](http://www.stavanger.venstre.no))



# Vi trenger deg på laget!

- Bli **medlem**! Venstre har medlemsøkning for åttende år på rad. Fortsett veksten ved å melde deg inn på [www.venstre.no/innmelding/](http://www.venstre.no/innmelding/)
- Vi trenger din **frivillige innsats**: Meld deg som frivillig på [www.venstre.no/skjema/frivillig](http://www.venstre.no/skjema/frivillig)
- Bruker du Facebook? Del gjerne artikler fra [venstre.no](http://venstre.no) med dine venner. Bli tilhenger av **Venstre på Facebook** ([www.facebook.com/venstre.no](http://www.facebook.com/venstre.no)), og følg **@venstre**, **@trinesg** og **@venstreterje** på **Twitter**.
- Har du **blogg**? Skriv om dagsaktuelle temaer og hva du og Venstre mener.
- Skriv **leserinnelegg**! Ikke vær redd for å skrive et leserinnlegg til lokalavisen om en sak, og underskriv med navnet ditt og at du er medlem i Venstre.
- Delta på **Venstre-møter**! Vi trenger aktive og engasjerte medlemmer. Kontakt lokallaget ditt.
- Besøk **www.venstre.no**! Bli kjent og oppdater deg på hvor Venstre står i ulike spørsmål.
- Delta på **liberal.no**! Liberal.no er Venstres diskusjonsforum. Delta og møt politikere, medlemmer og potensielle Venstre-velgere.
- Vil du gi **økonomisk støtte**? Vi trenger ditt bidrag. Gjør det på nett: [www.venstre.no/skjema/donasjon/](http://www.venstre.no/skjema/donasjon/)

Siden 2006 har antallet medlemmer  
i Venstre økt med 44 prosent.

# Historie og ideologi

**Venstre er Norges eldste parti, og ble stiftet 28. januar 1884. Johan Sverdrup, Venstres første leder, sto i spissen for innføringen av parlamentarismen i Norge.**

Venstres ideologi er liberalismen. Den sosiale liberalismen vokste fram på 1800-tallet med krav om en aktiv stat for å skape sosial rettferdighet og reell frihet for alle. Da Venstre ble dannet i 1884, var frihet for den enkelte og ansvar for hverandre liberalismens kjerne. Venstre fikk til viktige liberale reformer som folkestyre, religionsfrihet, juryordningen og allmenn stemmerett. Partiet har gjennom historien stått for store sosiale reformer, som innføring av fellesskolen og likestilling mellom kjønnene. 1900-tallets største sosiale reform, folketrygden, ble innført etter Venstres modell i 1967.

Fremdeles er det mye som skiller et sosialliberalt parti fra andre. Til venstre for oss ligger sosialisme og sosialdemokrati, som står for en sterk stat og sentralisert politisk styring. Dette hemmer enkeltmenneskets frihet og ansvar. Til høyre ligger konservative og liberalistiske partier, som vil ha mindre politisk styring og fellesskap, og som derfor skaper grobunn for offentlig fattigdom og for store sosiale forskjeller.



**Venstre er Norges sosialliberale parti.** En liberal politikk er det beste utgangspunktet for å løse framtidens utfordringer. Venstre prioriterer skole, miljø, småbedrifter og velferd.

Hold deg oppdatert – få nyhetsbrev på  
**[www.venstre.no/nyhetsbrev](http://www.venstre.no/nyhetsbrev).**

Finn Venstre der du bor:

**[www.dinkommune.venstre.no](http://www.dinkommune.venstre.no)**

(f.eks. [www.fredrikstad.venstre.no](http://www.fredrikstad.venstre.no))

Venstre • Møllergt. 16, 0179 Oslo • Tlf: 22 40 43 50  
Internett: **[www.venstre.no](http://www.venstre.no)** • Dialog og debatt:  
**[www.liberal.no](http://www.liberal.no)** • E-post: **[venstre@venstre.no](mailto:venstre@venstre.no)**



**venstre**